

Załącznik 2a
do wniosku o wszczęciu postępowania habilitacyjnego

dr Patryk Tomaszewski
Katedra Myśli Politycznej
Wydział Politologii i Studiów Międzynarodowych UMK

Autoreferat w języku polskim

1. Imię i Nazwisko

Patryk Tomaszewski

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

- a) tytuł zawodowy magistra historii uzyskany w Instytucie Historii i Archiwistyki Wydziału Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu dnia 9 VI 2004 r. na podstawie rozprawy: „Myśl społeczno-polityczna Wojciecha Wasiutyńskiego w latach 1928-1939”, promotor: dr hab. prof. UMK Zofia Waszkiewicz.
- b) stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie historii nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk Historycznych UMK z dnia 12 V 2009 r. na podstawie rozprawy: „**Korporacje akademickie w Polsce w latach 1918-1939. Działalność, struktury, ideologia**” (druk: Toruń: Wydawnictwo Cycero, 2011, ss. 516), promotor: prof. dr hab. Jerzy Wojciech Borejsza.
- c) Studia podyplomowe w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu „Menadżer projektu badawczo-rozwojowego”, ukończone 5 lipca 2014 roku.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/artystycznych

- a) Asystent w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi od 1 X 2007 r. do 31 IX 2008 r.
- b) Asystent Instytut Stosunków Międzynarodowych, Wydział Nauk Historycznych UMK do 1 X 2008 r. do 31 IX 2009 r.
- c) Adiunkt W Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu od 1 III 2013 r. do 30 IX 2014 r. (drugi etat).
- d) Adiunkt Katedra Myśli Politycznej wydział Politologii i Studiów Międzynarodowych UMK do 1 X 2009 r. do chwili obecnej.

4. Wskazanie osiągnięcia¹ wynikającego z artykułu 16 ustęp 2 ustawy z dnia 14 III 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dziennik Ustaw nr 65, poz. 595 ze zm.):

- a) tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego

Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie w latach 1919-1939. Studium z dziejów organizacji i postaw ideowych studentów.

b) autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa

Patryk Tomaszewski, Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie w latach 1919-1939. Studium z dziejów organizacji i postaw ideowych studentów, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika: Toruń 2018, ss. 616.

c) omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Działalność organizacji studenckich na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie od 1919 roku, a więc momentu wskrzeszenia uniwersytetu, aż do zajęcia Wilna przez Litwinów i zamknięciem uczelni w grudniu 1939 roku nie było przedmiotem samodzielnej monografii. Jedynie dzieje znacznej części organizacji ideowo-wychowawczych zostały opisane w rozprawie doktorskiej z zakresu prawa Olgi Filaszkiewicz „*Respublica Academica Vilnensis. Polskie stowarzyszenia ideowo-wychowawcze studentów Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w latach 1919–193*” (wydana w Elblągu w 2014 roku). Ponadto ukazało się kilka interesujących artykułów szczególnie dotyczących Lewicy Akademickiej, czy też grupy „Żagary” oraz Akademickiego Klubu Włóczęgów Wileńskich. Na temat lewicy akademickiej pisali m.in. Eugeniusz Filipajtis, *Lewica akademicka w Wilnie 1930–pocz. 1935*, Białystok 1965 oraz Leon Brodowski, *Henryk Dembiński. Człowiek dialogu*, Warszawa–Kraków 1988. O poetach literatach, a przede wszystkim grupie „Żagary” pisali: Stanisław Bereś, *Ostatnia wileńska plejada*, Warszawa 1990; ponadto pod redakcją Tadeusza Bujnickiego, Krzysztofa Biedrzyckiego i Jarosława Fazana ukazała się praca *Żagary. Środowisko kulturowe grupy literackiej*, Kraków 2009 oraz wcześniejsza praca pod red. T. Bujnickiego, K. Biedrzyckiego, *Poezja i poeci w Wilnie lat 1920–1940. Studia*, Kraków 2003; a ponadto opracowanie A. Zieniewicz, *Idące Wilno, szkice o „Żagarach”*, Warszawa 1987. Natomiast o Włóczęgach Wileńskich wśród których znalazł się Czesław Miłosz i Paweł Jasienica pisał m. in. Waldemar Szelkowski, *Klub Włóczęgów Wileńskich*, Wilno 1999.

Poza wspomnianą Olga Filaszkiewicz, niewątpliwie dużo badań na temat działalności młodzieży akademickiej w Wilnie poczynił wrocławski historyk Aleksander Srebrakowski, np. *Wileńscy „Włóczędzy”*, Wrocław 1997. Ukazało się też kilka artykułów dotyczących korporacji akademickich w Wilnie, tematyka ta była podejmowana przez młodych badaczy: Michała Laszczkowskiego i Michała Wołłejkę (M. Laszczkowski, „*Pilsudia*” – polska

korporacja akademicka w Wilnie, „Niepodległość” 2008, t. 58; M. Laszczkowski, M. Wołłejko, *Byli sobie Polesiusze... Czyli szkic z dziejów Korporacji Akademickiej Polesia*, „Glaukopis” 2009, nr 15–16).

Celem przedłożonej monografii jest ukazanie aktywności, struktur i postaw ideowych studentów Uniwersytetu Stefana Batorego w okresie od 1919 do 1939 roku. W pracy zostały ukazane najważniejsze fakty z życia poszczególnych organizacji akademickich, zostali także przedstawieni ich liderzy, struktura wewnętrzna, zakres działalności, jak również relacje z otoczeniem zewnętrznym, rozumiane jako współdziałanie z organizacjami pozaakademickimi, władzami uczelni, czy też stowarzyszeniami funkcjonującymi zarówno na terenie Wilna, jak i poza nim. Należy w tym miejscu dodać, że mozaika organizacji akademickich w czasach II była bardzo duża. Działo kilka typów organizacji studenckich, które w pewnym uproszczeniu można podzielić na: organizacje samopomocowe, organizacje naukowe, organizacje ideowo-wychowawcze, organizacje sportowe, organizacje religijne, korporacje akademickie. Poza organizacjami skupiającymi młodzież pochodzenia polskiego działały stowarzyszenia mniejszości narodowych: Żydów, Białorusinów, Litwinów, Ukraińców, Rosjan.

Ramy chronologiczne książki mieszczą się w latach 1919-1939. Rok 1919 to czas tworzenia uczelni w Wilnie, który można uznać za zakończony gdy ukazał się Rozkaz Naczelnego Wodza Wojsk Polskich zawierający statut tymczasowy Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie z dnia 11 października 1919 roku. Rok 1939 to wybuch wojny, który jeszcze nie kończy działalności uczelni, gdyż to następuje 15 grudnia, gdy USB zamknięte zostaje przez władze litewskie.

Praca w znacznej mierze oparta została na źródłach archiwalnych znajdujących się w Szczególnie cenne dokumenty znajdują się w Litewskim Centralnym Archiwum Państwowym (Lietuvos centriniis valstybės archyvas – LCVA) w Wilnie. Przede wszystkim chodzi o zespół o numerze 175, ale też dokumenty wileńskiego starostwa powiatowego i wileńskiego urzędu wojewódzkiego. W badaniach nad organizacjami studenckimi przydatne były źródła znajdujące się w dziale rękopisów Biblioteki Litewskiej Akademii Nauk (Lietuvos mokslų akademijos bibliotekā – LMAB), a także dokumenty będących w posiadaniu Archiwum Akt Nowych, Biblioteki Głównej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Uzupełnieniem archiwaliów są źródła drukowane takie jak Rocznik Uniwersytetu Stefana Batorego czy też Skład uniwersytetu z poszczególnych lat. Bezценne dla badań nad dziejami organizacji studenckich oraz aktywnością ich liderów są wspomnienia i pamiętniki. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują wspomnienia: Stanisława Stommy, Czesława Miłosza, Anny Jędrychowskiej,

Jerzego Putramenta i Pawła Jasienicy. Pomocne okazały się również pisma: „Alma Mater Vilnensis” oraz „Trakt Batorego”, „Pax”, „Trzecia Strona Barykady”, a także prasa codzienna, w tym „Dziennik Wileński”, „Kurier Wileński” i „Słowo”. W pracy ponadto bogata literatura naukowa dotycząca dziejów organizacji studenckich w II RP, Uniwersytetu Stefana Batorego jak i życia społeczno-politycznego w Polsce.

Praca ma charakter problemowy, jednak przy omawianiu poszczególnych wydarzeń z dziejów organizacji starano się utrzymać chronologię.

Autor przyjął następującą konstrukcję pracy. Pierwszy rozdział stanowi wprowadzenie do tematyki. Omówiono w nim prawne podstawy funkcjonowania organizacji studenckich działających w badanym okresie oraz ich genezę. Przedstawienie historii tych stowarzyszeń, zdaniem autora, jest o tyle istotne, że część środowiska akademickiego nawiązywała bezpośrednio do tradycji Zgromadzenia Filaretów i Towarzystwa Filomatycznego, już w czasach II RP. W rozdziale pierwszym została zaprezentowana ogólna charakterystyka środowiska studenckiego w Polsce, a także w samym Wilnie. Opisano więc strukturę narodowościową, religijną oraz pochodzenie geograficzne wileńskich studentów. Przedstawiono również organizacje ogólnouczelniane młodzieży polskiego pochodzenia. Po 1918 roku pojawiły się próby konsolidacji środowiska akademickiego i wyłonienia jego ogólnopolskiej reprezentacji z odpowiednimi ekspozyturami na terenie miast akademickich.

W latach dwudziestych powstały organizacje zrzeszające stowarzyszenia o podobnym profilu (można powiedzieć federacje). Związki te miały swoje ekspozytury również w Wilnie. Ten typ organizacji został zaprezentowany w rozdziale drugim. W kolejnym rozdziale przedstawiono zarys działalności i strukturę kół regionalnych (prowincjonalnych), wcześniej na ich temat ukazał się tylko jeden krótki artykuł. Niestety nie można dziś odtworzyć, ze względu na skromne źródła, pełnego profilu aktywności tych organizacji. Należeli do nich studenci z jednego miasta, powiatu, a czasami z całego regionu. Ich żywotność była bardzo różna, mocno uzależniona od naboru osób pochodzących właśnie z danego regionu. Rozdział czwarty jest poświęcony działalności kół naukowych. Przedstawiono w nim stosunkowo dobrze już zbadaną aktywność Koła Polonistów Słuchaczy USB i działającej przy nim Sekcji Twórczości Oryginalnej. Dotychczas nie doczekało się opracowania Koło Historyków Słuchaczy Uniwersytetu Stefana Batorego, którego funkcjonowanie jest szczegółowo opisane w tym rozdziale. Zarysowano tu również po raz pierwszy działalność znacznie mniejszych kół.

W rozdziale piątym zostały przedstawione organizacje religijne: „Juventus Christiana”, Sodaliczka Mariańska Akademiczek i Sodaliczka Mariańska Akademików USB oraz

Akademickie Koło Misyjne. Niektóre z tych organizacji miały w pewnych okresach swojej działalności zabarwienie polityczne. Dotyczy to chociażby stowarzyszenia „Juventus Christiana” czy Sodalicji Mariańskiej. Organizacje te skupiały się jednak głównie na sprawach formacyjnych i działalności charytatywnej. W rozdziale tym przedstawiono tylko katolickie organizacje studenckie, co wynika z faktu, że autor w swych poszukiwaniach nie natrafił na działalność organizacji religijnych innych wyznań. Nie można wykluczyć, że takowe istniały, ale mogły działać poza uczelnią lub bez formalnej zgody władz. Ta część pracy jest niewielka objętościowo, autor uznał jednak, że opis tych wyraźnych światopoglądowo organizacji trudno połączyć we wspólnym rozdziale z przedstawieniem innych stowarzyszeń akademickich. Z tego względu zdecydował się na zakłócenie struktury monografii i wydzielenie niewielkiego rozdziału piątego. Rozdział szósty jest poświęcony korporacjom akademickim, a więc związkom o specyficznym charakterze, hierarchicznym, z bogatą obrzędowością, mającym cechy organizacji zarówno samopomocowych, jak i samokształceniowych, ale niepozbawionym odniesień ideowych. W następnym rozdziale zaprezentowano stowarzyszenia, które są trudne do jednoznacznego zakwalifikowania: Akademicki Klub Włóczągów Wileńskich, czy jego żeński odpowiednik – Akademicki Klub Łazanek Wileńskich, a ponadto takie organizacje, jak: Legia Akademicka USB, Akademicki Związek Łowiecki USB, faworyzowany przez środowiska sanacyjne Polski Akademicki Związek Zbliżenia Międzynarodowego „Liga” oraz Akademicki Związek Sportowy. Wiele z tych organizacji nie doczekało się wcześniej opisu. W kolejny rozdziale ukazano środowisko ideowo-wychowawcze związane z uniwersytetem od lewej do prawej strony sceny politycznej. W tym obszarze istotne badania przeprowadziła Olga Filaszkiwicz, zdaniem autora udało się w tej części przedstawić niektóre mniejsze organizacje bardziej szczegółowo. Przedostatni rozdział dotyczy badań nad środowiskiem mniejszości narodowych. Przedstawiono w nim poszczególne organizacje mniejszościowe. Budowa tego rozdziału odbiega od struktury reszty pracy. Autor uznał, że opisanie w jednym rozdziale wszystkich organizacji mniejszości narodowych, z podziałem na narodowości, lepiej systematyzuje poszczególne narodowości i organizacje. Można zadać pytanie, czy takie ujęcie nie prowadzi do pewnego rodzaju wyłączenia tych stowarzyszeń poza nawias życia studenckiego na terenie USB. Niestety, taki podział istniał i był widoczny w czasach II RP. Studenci mniejszości narodowych bardzo rzadko uczestniczyli w przedsięwzięciach organizowanych przez polskie stowarzyszenia i odwrotnie – polscy studenci nie interesowali się działalnością mniejszości. Należy podkreślić, że dalszych badań wymagają sprawy związane z aktywnością środowiska żydowskiego, ponieważ Żydzi byli drugą co do wielkości mniejszością na terenie wileńskiej

wszechnicy, a ich działalność nie różniła się od działalności Polaków. W ostatnim rozdziale pracy ukazano główne formy aktywności studenckiej, w tym działalność polityczną, prowadzącą niekiedy do poważnych zająć, szczególnie o charakterze antysemitycznym, godzących w bezpieczeństwo i porządek publiczny. Ponadto zaprezentowano działalność wydawniczą, dziennikarską i kulturalną studentów.

W rozprawie umieszczono ważniejsze, zdaniem autora, biogramy działaczy studenckich. Obejmują one przede wszystkim okres ich aktywności w Wilnie.

Praca prezentuje wszelkie przejawy zorganizowane życia studentów, dzięki temu odtworzono nie tylko dzieje poszczególnych organizacji studenckich ale również ich działalność a także scharakteryzowano postawy ideowe. Obraz zorganizowane życia studenckiego odbiega od idyllicznego postrzegania zarówno kresów jak i USB. Szczególnie dużo było sporów w środowisku organizacji o proveniencji politycznej. Interesujące jest też życie naukowe, towarzyskie, a w pewnym sensie i polityczne studentów mniejszości narodowych.

Konkludując należy podkreślić, że z Uniwersytetem Stefana Batorego było związane środowisko młodych poetów, pisarzy i publicystów. W Wilnie rozwinęła się działalność środowiska „Żagarów”, którego korzeni należy szukać w takich organizacjach studenckich, jak „Odrodzenie” oraz Związek Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej. Szczególnie ważnymi postaciami w polskiej poezji byli: Teodor Bujnicki, wówczas jeszcze mniej rozpoznawalny późniejszy Noblista Czesław Miłosz. W zasadzie można mówić o fenomenie całej Awangardy Wileńskiej. Głośnym echem odbiła się w Polsce działalność wileńskiego „Odrodzenia”, które dzięki aktywności Henryka Dembińskiego zdołało wspólnie z kołami naukowymi przełamać monopol Młodzieży Wszechpolskiej w wileńskiej Bratniej Pomocy. Środowisko to bardzo szybko ewoluowało w stronę skrajnej lewicy. Pokłosiem działalności grup lewicowych były procesy lewicy akademickiej w 1935 i 1937 roku. W życiu kulturalnym uniwersytetu poczesne miejsce zajmowały „szopki akademickie”, a wśród organizacji szerzej znany stał się Akademicki Klub Włóczągów Wileńskich. Studenckie organizacje na USB były bardzo aktywne na różnych polach. Prężnie działały koła naukowe, a wielu ich członków po ukończeniu studiów osiągnęło znaczące sukcesy naukowe i dydaktyczne. Byli to m.in. prawnik Juliusz Bardach, historyk Henryk Łowmiański, historyk literatury Irena Sławińska, czy etnograf Maria Znamierowska-Prüfferowa. Działalność i losy organizacji studenckich pokazują jak bardzo różnorodne i aktywne było życie studentów w czasach II RP. Publikacja zdaniem autora odtwarza dzieje organizacji studenckich w czasach II RP.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych (artystycznych)

Uwagi wstępne

Szczegółowy wykaz moich publikacji stanowi załącznik nr 4 do wniosku habilitacyjnego. W okresie od rozpoczęcia kariery naukowej dorobek mój oprócz monografii stanowiącej podstawę przewodu habilitacyjnego stanowią: 1 książka autorska (znacznie przerezegowany doktorat), 1 monografia jako współautor (Daniel Pater, Patryk Tomaszewski, *Od morza jesteśmy.... Świadomość pomorska w myśli i działalności akademickiego ruchu korporacyjnego w Polsce w czasach II Rzeczypospolitej*, Toruń 2006, ss. 147); redakcja naukowa 12 książek. Łącznie uzyskałem za artykuły, redakcje naukowe, książki autorskie, wybory źródeł oraz artykuły recenzyjne i recenzje liczbę punktów KBN/MNiSW: **456**.

Mój dotychczasowy dorobek badawczy można pogrupować na trzy podstawowe obszary:

- a) historia organizacji studenckich w czasach II RP;
- b) historia polskiej myśli politycznej – szczególnie nacjonalistycznej;
- c) badania nad różnymi przejawami bezpieczeństwa narodowego Polski w XX i XXI wieku.

Ad. a) Już w okresie przed napisaniem pracy magisterskiej rozpocząłem badania nad myślą obozu narodowego w Polsce. Opublikowałem artykuły dotyczące myśli politycznej działacza ruchu narodowo-radykalnego Wojciecha Wasiutyńskiego. Kontynuowałem ten obszar badawczy, podczas studiów doktoranckich, opublikowałem wówczas m. in. artykuł *Miejsce Polski w Europie w programie Ruchu Narodowo-Radykalnego „Falanga”*, [w:] *Świat wokół Rzeczypospolitej. Problematyka zagraniczna w polskiej myśli politycznej w pierwszej połowie XX wieku*, pod red. W. Parucha i K. Trembickiej, Lublin 2007; *Polska polityka zagraniczna w myśli politycznej Wojciecha Wasiutyńskiego 1929-1939*, [w:] *Kultura chrześcijańska w Zjednoczonej Europie*, pod. red. Tomasza Sikorskiego, ks. Andrzej Dymera, Szczecin 2007. Kontynuowałem swoje badania rozszerzając zainteresowanie na inne środowiska nacjonalistyczne w Polsce, badania te zwieńczone zostały trzema wyborami źródeł z obszernymi przedmowami. Wspólnie z Arkadiuszem Mellerem napisałem: *Życie i śmierć dla narodu*.

Antologia myśli narodowo-radykalnej z lat trzydziestych XX wieku, Warszawa 2011, ss. 452 (wstęp 58 stron). Następnie zająłem się badaniami nad twórczością Karola Stefana Frycza, młodego doktora prawa, przed wojną znanego w kręgach endeckich publicysty. Pokłosem zainteresowań był wybór publicystyki Frycza ponownie napisany z Panem dr. Mellerem pt. *Ku Nowemu Barokowi. Myśl Polityczna Karola Stefana Frycza (1910-1942). Wybór źródeł*, pod red. A. Meller, P. Tomaszewskiego, Warszawa 2012, ss. 205, znów z obszernym wstępem omawiającym życie i twórczość Frycza (wstęp stron 21). Badania myśli nacjonalistycznej doprowadziły mnie do zainteresowania się środowiskami będącymi na obrzeżach tego nurtu, a mianowicie związanym z obozem piłsudczykowskim środowiskiem tygodnika „Jutro Pracy” co zaowocowało artykułem *Lufcik na świat. Publicystyka Wacława Budzyńskiego na łamach Jutra Pracy*, „Glaukopis”, 2014, nr 31 oraz wyborem publicystyki przywódcy środowiska skupionego wokół tygodnika. Ukazała się książka: A. Meller, T. Sikorski, P. Tomaszewski, *Nacjonalista legionowy. Publicystyka polityczna Jana Hoppego do 1939 r.*, Biała Podlaska 2014, ss. 277 z obszernym 82 stronicowym wstępem omawiającym poglądy i sylwetki publicystów tygodnika „Jutro Pracy”. Ponadto badania nad myślą polityczną doprowadziły mnie do zagadnień bardziej współczesnych jak chociażby artykuł w pracy zbiorowej pt.: *Odniesienia do dorobku myśli narododemokratycznej na łamach „Sprawy Polskiej”* [w:] *Prasa narodowej demokracji od 1939 do początku XXI w.* t. II, pod red. A. Dawidowicz, E. Maj, Lublin 2011, s. 216-234.

Zainteresowania myślą polityczną, a szczególnie rozwój badań nad bezpieczeństwem, który widoczny jest w XXI wieku skutkował przygotowaniem wyboru źródeł dotyczących bezpieczeństwa międzynarodowego. Wspólnie z dr Arkadiuszem Lewandowskim i dr hab. Grzegorzem Radomskim przygotowaliśmy w 2012 roku wybór źródeł pt.: *Bezpieczeństwo zewnętrzne państwa w polskiej myśli politycznej po 1989 r.*, pod red. A. Lewandowski, G. Radomski, P. Tomaszewski, Toruń 2012, ss. 423 (ze wstępem napisanym tylko z Lewandowskim na 29 stron).

Ad. b) Zainteresowania myślą polityczną doprowadziły mnie do historii organizacji studenckich w II RP. Szczególnie interesowałem się środowiskiem korporacji akademickich, a także młodzieżą akademicką w Wilnie.

Opublikowałem m.in. artykuły dotyczące środowiska akademickiego w Czerniowcach, Kownie, korporacji akademickich w Lublinie. (*Polska akademicka korporacja „Lechia” w Czerniowcach 1910-1940* [w:] *Polska i Rumunia – od historycznego sąsiedztwa do europejskiego partnerstwa*, Sucava 2009; *Korporacje akademickie w Lublinie w okresie II Rzeczypospolitej* [w:] *Rzeczpospolita akademicka. Działalność młodzieży studenckiej na KUL-u w II Rzeczypospolitej*, pod red. M. Ryby, Lublin 2010), *Lauku akademines korporacijos „Lauda” veikla 1928-1940 m* [w:] *Kauno istorijos materastis*, t. 9, Kowno 2008; czy też pierwsze opracowanie dotyczące organizacji akademickich zwanych konfederacjami i korpusami,

Dzięki kilkunastu wyjazdom do Wilna, również w ramach uczestnictwa w granie prowadzonego przez prof. Adama Suproniuka *Hinc itura ad astra. Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie 1919-1939. Monografia zespołowa – opracowanie i publikacja*. Efektem kwerendy w Wilnie był cykl artykułów dotyczących organizacji studenckich na USB. Napisałem pierwszy artykuł dotyczący historii jednej z studenckich organizacji żydowskich pt.: *Zarys działalności Akademickiego Związku Syjonistycznego „Kadimah” w Wilnie w okresie Drugiej Rzeczypospolitej* [w:] *Polityka, religia, edukacja. Studia z dziejów XX i XXI wieku. Dedykowane profesorowi Ryszardowi Michalskiemu*, pod red. K. Kącka, Z. Karpus, P. Tomaszewski, Toruń 2010. Ponadto wspólnie z dr. Tomaszem Błaszczakiem popelniliśmy obszerny artykuł dotyczący korporacji młodzieży białoruskiej działającej przy USB pt. *Białoruska Korporacja Akademicka „Scorynia” w Wilnie w latach 1931-1934*, „Białoruskie Zeszyty Historyczne”, nr 40, 2013, s. 133-156 oraz kilka tekstów własnych na temat środowiska studenckiego w Wilnie jak chociażby: *Akademicki Związek Sportowy przy Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie – zarys działalności*, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie Kultura Fizyczna”, 2016 t. XV nr 2, czy też komunikat *Chór Akademicki Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w okresie dwudziestolecia międzywojennego*, [w:] „Muzyka”, nr 2, 2016. s. 11-16. Niedawno w piśmie za 12 punktów ukazał się mój artykuł recenzyjny książki O. Filaszkiwicz, *Respublica academica Vilnensis. Polskie stowarzyszenia ideowo-wychowawcze studentów Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w latach 1919-1939*, [w:] „Kultura i Edukacja”, nr 1, 2018, s. 237-245. Za napisanie książki „Korporacje akademickie w Polsce w latach 1918-1939. Działalność, struktury, ideologia” była nominowana do nagrody „Książka historyczna roku”, a także otrzymałem za nią indywidualną nagrodę III stopnia za osiągnięcia naukowo-badawcze w roku 2011.

Ad. c) Ze względu na interdyscyplinarny rozwój badań nad bezpieczeństwem, podjąłem się podjąć z nią związaną tematykę. Teksty z tego zakresu mają charakter interdyscyplinarny, a początkowo były kontynuacją badań nad myślą polityczną z okresu II RP, przeniesioną na okres po 1989 roku. Badania te skutkowały artykułami dotyczącymi bezpieczeństwa państwa. Wśród nich są takie artykuły dotyczące koncepcji politycznych współczesnych partii politycznych jak np: *International security in the election programmes of Civic Platform between 2001 and 2015*, „Torun International Studies”, no. 1, 2015; czy też *Siły zbrojne w polskiej myśli politycznej od roku 1989 do wyborów parlamentarnych w 2011 r.* „Historia i Polityka”, nr 9, 2013 oraz *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych w dokumentach programowych wybranych partii startujących w wyborach parlamentarnych w 2015 roku*, „Athenaeum”, nr 54, 2017. Praca nad tymi artykułami była związana z prowadzonymi zajęciami na kierunku bezpieczeństwo.

***

Inne zainteresowania badawcze

Ponadto interesuje się biografistyką, a w powiązaniu z zainteresowaniami myślą polityczną doktrynami politycznymi i prawnymi. Mimo, że w tym obszarze publikacje nie są wysoko punktowane, osobiście jako ważne w dorobku naukowym uważam hasła w encyklopediach i słownikach. Przygotowałem hasła i biogramy do „Encyklopedii Białych Plam”, Encyklopedii Katolickiej” oraz „Lista strat działaczy obozu narodowego w latach 1939–1955. Słownik biograficzny”. Były to hasła: *Parlamentaryzm*, [w:] „Encyklopedia Białych Plam”, t. XX, suplement, Me-Ży, Radom 2006; *Wasiutyński Wojciech*, [w:] „Encyklopedia Białych Plam”, t. XVIII, Wa-Ży, Radom 2006; *Synarchizm w Polsce*, [w:] „Encyklopedia Białych Plam”, t. XVII, St-Vo, Radom 2006, *Parlamentaryzm*, [w:] „Encyklopedia Katolicka”, t. XIV, Lublin 2011; *Senat nowożytny*, [w:] „Encyklopedia Katolicka”, t. XVI, Lublin 2012. Biografie: *Heydel Adam*, Frycz Karol Stefan, Salski Zbigniew [w:] „Lista strat działaczy obozu narodowego w latach 1939–1955. Słownik biograficzny”, tom 1, red. Wojciech Jerzy Muszyński, Jolanta Mysiakowska-Muszyńska, Warszawa 2010. W 2016 roku popelnilem tekst dotyczący działaczy korporacji

akademickich pt. *Polskich korporantów portret zbiorowy*, „Polish Biographical Studies”, no 3, 2015.

6. Współpraca z instytucjami naukowymi, staże, projekty badawcze

Uczestniczyłem w 2 grantach pozyskanych z **środków europejskich** w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W pierwszym pt.: SPIN – Spójność przedsiębiorczości i nauki”, byłem przez dwa lata odpowiedzialny za monitoring i ewaluację (lata 2009-2011) oraz drugim „NiP – nauka i praktyka” (2010-2012), gdzie byłem zatrudniony na stanowisku „brokera innowacyjności” – odpowiadałem za wyszukiwanie zdolnych naukowców, również z nauk luministycznych i społecznych, którzy odbywali staże w przedsiębiorstwach.

Współpracuję z Instytutem Historii PAN w ramach grantu: „Protokoły posiedzeń Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej 1918-1923” NPRH

W ramach Erasmus + odbyłem staż w Kownie na Uniwersytecie Witolda Wielkiego w dniach 23-27 X 2017 r..

Współpracuję z Wydziałem Nauk Politycznych i Dyplomacji – a przede wszystkim z Centrum Czesława Miłosza Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie.

7. Praca dydaktyczna

Od czasów studiów doktoranckich prowadzę zajęcia dydaktyczne. Pracowałem na etacie, a także w innych formach zatrudnienia w Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi, Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu oraz Uniwersytecie Mikołaja Kopernika poza wydziałem Politologii i Studiów międzynarodowych na Wydziale Nauk Historycznych i Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania.

Prowadziłem m.in. takie konwersatoria i wykłady jak:

- Historia konfliktów społecznych w XIX i XX wieku;
- Współczesne zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- Zamieszki i manifestacje w XX wieku;
- Polska polityka zagraniczna po 1945 roku;
- Bezpieczeństwo państwa;
- Bezpieczeństwo w polskiej myśli politycznej;
- Nacjonalizm czy nacjonalizmy? – o polskim nacjonalizmie w XX wieku.

Pod moim kierunkiem w Wyższej Szkole Bankowej powstało 30 licencjatów, zaś na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych 118 licencjatów. Byłem recenzentem 75 prac licencjackich i magisterskich.

Byłem promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim Pana dr Arkadiusza Fordońskiego pt. *Katolicyzm jako czynnik polaryzujący w głównych konfliktach światopoglądowych w Polsce po 1989 roku*.

Napisałem regencje do książki: Krzysztofa Halickiego: *Szkice z dziejów Świecia nad Wisłą i powiatu w dwudziestoleciu międzywojennym*, Toruń 2012 oraz Piotr Marek Rećko, *Państwo ukraińskie w polskiej myśli politycznej w II RP*, Toruń 2016; Piotr Gołdyn, *Dzieje Sompolna, wiek XX*, t. 1, Sompolno 2011.

8. Popularyzacja nauki i działalność organizacyjna

Od początku kariery naukowej brałem czynny udział w 28 konferencjach w tym (2 w Rumunii, i 1 na Litwie oraz 1 na Białorusi).

Od 2004 roku jestem redaktorem, początkowo serii wydawniczej a następnie czasopisma interdyscyplinarnego „Historia i Polityka”, obecnie jako kwartalnik (2 numery w j. angielskim), ma 10 punktów ministerialnych.

Zasiadam w Radzie Programowej rocznika „Historia Academica”, a w latach 2007-2008, byłem sekretarzem redakcji rocznika „Czasy Nowożytne”.

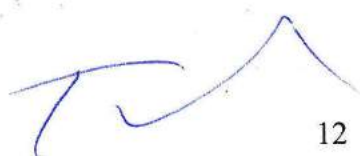
Jestem recenzentem w czasopismach naukowych "Res Gestae" (2 recenzje) oraz „Zeszyty Naukowe. Rozprawy Humanistyczne. PWSZ we Włocławku (3 recenzje).

Byłem od 2013 do 2016 roku członkiem zarządu toruńskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych.

Popularyzuję naukę dzięki współpracy z mediami. Stale komentuje wydarzenia historyczne i polityczne w Radio PiK, TV Bydgoszcz, a także „Gazecie Pomorskiej”. Zasiadałem w jury Mistrzostwa Toruńskich Debat Oksfordzkich.

Byłem członkiem jury konkursowego (w latach 2013/2014) Kujawsko-Pomorskiej Olimpiady Wiedzy o Bezpieczeństwie.

W 2010 roku zorganizowałem największą plenerową wystawę w dziejach UMK - poświęconą historii uniwersytetu, za co w 2010 roku otrzymałem wyróżnienie J.M. Rektora.

życia naukowego i kulturalnego studentów. W latach 2013-2014 menagerem kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu, w latach 2014-2016 pełnomocnikiem kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych UMK, a do 2016 roku zostałem wybrany na prodziekana ds. studenckich WPiSM UMK.

Od 2009 roku jestem członkiem Rady Wydziału WPiSM, a także byłem sekretarzem Wydziałowej Komisji Wydawniczej.

Rafał Tomaszewski